



vivat academia

berichtenblad van het Verbond der Vlaamse Academics

verschijnt viermaal per jaar

nr 84 sept-okt 1993

Inhoud

Editoriaal	Prof. Dr. E. Ponette, voorzitter	1
IJzerbedevaart 1993: Toespraak door L. Vandenberghe, voorzitter IJzerbedevaarcomité		2
Belgische Privatisering en Vlaams belang: een wankele verhouding Ontwerptekst Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen		10
De programma's van de verschillende V.V.A.-afdelingen		21

secretariaat : Em. Jacquainlaan 126
1000 Brussel - tel. 02/218 68 20
giro 000-0429238-13

verantwoordelijke uitgever : G. Steel
Fort Lapin 41
8000 Brugge

Tot uw dienst : de leden van het hoofdbestuur.

Alg. Voorzitter :

Prof. Dr. E. Ponette, Schoonzichtlaan 40, 3020 Winksele

Alg. Ondervoorzitters :

Lic. M. Grela, Carnegielaan 47, 3500 Hasselt

Lic. G. Steel, Fort Lapin 41, 8000 Brugge

Alg. Sekretaris :

Apr. R. Lamens, Kerkstraat 46b, 2870 Ruisbroek (Antw.) (a.i.)

Alg. Penningmeester :

Lic. F. Smets, Oostvaardijk 17, 2830 Willebroek

Adjunktsecretaris :

Prof. Dr. Sc. R. Vandenberghe, Keuzekouter 54, 9031 Drongen

EDITORIAAL

Het "Sint-Michielsakkoord" dat in juni 11. in Kamer en Senaat werd goedgekeurd, bevat voor de Vlaamse staatshervorming belangrijke positieve elementen: de voornaamste zijn de rechtstreekste verkiezing van de Vlaamse en Waalse raden samen met de afschaffing van het dubbel mandaat, de splitsing van de provincie Brabant en het buitenlands verdragsrecht voor de gemeenschappen.

De Vlaamse beweging is er niet in gelukt om de negatieve elementen (Brussel nog meer derde gewest, afknaging van het territorialiteitsbeginsel en toename van de Vlaams-Waalse geldstroom) uit het akkoord te lichten.

Kankeren onder gelijkgezinden over het verleden is echter nutteloos tijdverlies: een drukkingsgroep moet vooruit kijken. De uitdaging voor onze volkse emancipatiestrijd wordt meer en meer tweevoudig: hoe kunnen we ons zelfbestuur verder uitbreiden, doch ook hoe kunnen we onze reeds verworven structuren optimaal laten werken?

De tweede vraag is minstens even belangrijk als de eerste, aangezien het antwoord erop essentieel is voor het vertrouwen van onze Vlaamse bevolking in onze nieuwe instellingen. Indien kan worden vastgesteld dat de Vlaamse Regering en Raad het beter doen dan de centrale instanties in verband met begrotingsbeleid, benoemingsbeleid op basis van competentie i.p.v. politieke kleur, aanwezigheid in de wetgevende vergaderingen, zal het enthousiasme van onze bevolking voor onze instellingen toenemen.

De verdere uitbreiding van onze autonomie zal waarschijnlijk, zoals in het verleden, verder stapsgewijze verlopen. Er wordt door Professor R. Senelle en de Heer L. Vanvelthoven aangedrongen op de opstelling van een Vlaamse grondwet. In de Vlaamse publieke opinie boeken we vooruitgang in verband met de wenselijke toewijzing van de sociale zekerheid aan de gemeenschappen. Door de groeiende autonomie zal de samenwerking met Nederland toenemen: dit is enorm belangrijk voor het behoud en de uitstraling van onze taal en cultuur in het Europa van morgen.

In de lijn van de hierboven samengevatte strategie publiceren we in dit Vivat-nummer twee documenten: de toespraak van IJzerbedevaart-voorzitter L. Vandenberghe tijdens de laatste bedevaart op 29 augustus 1993 en een discussienota over de Belgische privatiseringen en het Vlaamse belang, gericht door meerdere Vlaamse verenigingen, o.a. V.V.A., aan de Vlaamse beleidsverantwoordelijken.

Professor Eric Ponette, Algemeen Voorzitter

66ste IJZERBEDEVAART, 29 augustus 1993.

TOESPRAAK namens het IJZERBEDEVAARTKOMITEE, Lionel VANDENBERGHE, voorzitter.

INLEIDING

Wij herdenken hier doden, gesneuvelden door oorlogsgeweld. We komen hier elk jaar opnieuw bijeen, nu al voor de 66ste keer, spontaan, zonder barnum-reclame, zonder steun van de politiek, zonder de zegen van de Belgische staatskerk, zonder goedkoop vervoer, zonder een dag betaald verlof, zonder media-geweld. De droom van de Fronters, die we hier te Diksmuide koesteren, wordt stilaan werkelijkheid. Die droom is een inspiratiebron geweest voor generaties Flaminganten én voor vele andere Europese volkeren op zoek naar hun identiteit. Overal ter wereld vallen de oude vermolmde staatsstructuren in duigen. Overal bevestigen de volkeren hun identiteit, hun historische wortels.

Eén ding wordt met de dag duidelijker - of de wereldleiders dat nu graag hebben of niet: het fundamentele recht op zelfbestuur van de volkeren kan niet langer worden genegeerd. Maar dit zelfbestuur moet gepaard gaan met wederzijds respect en met verdraagzaamheid. Pas dan is een duurzame vrede mogelijk. De boodschap van Diksmuide is duidelijk, drievoudig en ondeelbaar: zelfbestuur, nooit meer oorlog en godsvrede. Vrijheid, vrede en verdraagzaamheid. En inderdaad: de tragische burgeroorlog in ex-Joegoslavië toont aan tot welke excessen onverdraagzaam en oorlogszuchtig nationalisme kan leiden. Ook daarom is de drievoudige opdracht van Diksmuide vandaag brandend aktueel. Wie ook maar één van de drie pijlers van het IJzertestament negeert of er slechts lippendienst aan bewijst, behoort niet tot de Testament-uitvoerders.

ZELFBESTUUR

Vorig jaar was de Bedevaart letterlijk en figuurlijk stormachtig. Na de mislukking van de dialoog van volk tot volk hebben we een waarschuwingsschot gelost en dat is gehoord in Brussel, in Laken, en ook op vele plaatsen in het buitenland, met Wallonië op kop. De waarschuwing blijft.

Over één zaak zijn we het allemaal eens: het Sint-Michielsakkoord is slechts een tussenstap op de weg naar een volledig soevereine Vlaamse staat: een

staat die aan niemand schatplichtig is, een staat die een volwaardige rol kan spelen op het Europese en internationale forum.

Vlaanderen krijgt nu een eigen rechtstreeks verkozen parlement, de legitieme vertegenwoordiger van het soevereine Vlaamse volk. Noch de federale eerste-minister, noch het Hof, noch de hoge financiële cenakels kunnen het tegenhouden. Dat is de dynamiek van een zelfbewust Vlaams parlement dat maar één prioriteit heeft en dat is Vlaanderen, met België heeft het geen uitstaans meer. Voor ons is Brussel de meerwaarde, niet België.

Vlaamse politici, we stellen voor de volgende onderhandelingsronde alvast ons eisenpakket ter beschikking.

- Wij eisen de splisting van het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde. Eén van de grootste tekorten van het Sint-Michielsakkoord.
- Wij eisen dat Brussel tot zijn ware proporties wordt herleid: een stadsge-west.
- Wij eisen een gewaarborgde aanwezigheid van de Brusselse Vlamingen op alle bestuursniveaus, ook het gemeentelijke.
- Wij eisen de splitsing van de sociale zekerheid, ook al dreigen de Walen andermaal met het uiteenvallen van België. Dát maakt op ons al lang geen indruk meer, omgekeerd blijkbaar wel.
- Wij eisen het stopzetten van alle onrechtvaardige transferten. De cijfers liggen op tafel. We trekken nu de conclusies. Onze solidariteit die nu al zelfkwetsend is moet steunen op eerlijke en redelijke afspraken, en in Europees verband.
- Wij eisen de verdere opsplitsing van een aantal domeinen: zeker justitie en ontwikkelingssamenwerking en het volledige gezag over politie en de gemeente- en provinciewet.
- Wij eisen een rechtstreekse vertegenwoordiging van Vlaanderen op Euro-pees niveau.
- Wij eisen voor de deelstaten volledige financiële en fiscale autonomie.

Tot het tricolore Belgisch unitarisme zeggen we duidelijk: de staatshervorming is niet voltooid.

Tot de Vlamingen zeggen we: laten we eensgezinds verder bouwen aan een zelfstandiger en vooral beter Vlaanderen.

Naargelang méér feiten, cijfers en studies bekend worden stijgt ons ongeduld

om eindelijk en zonder aarzeling te komen tot een volwaardig zelfbestuur. Maar hiervoor moet nog een sterker Vlaams bewustzijn ontwikkeld worden niet alleen bij de politici, in het onderwijs, in de media en bij de doorsnee Vlaming.

Dat is een opdracht die we vanuit deze plaats meegeven aan alle bedevaarders. Stoot vooral de jongeren niet af van de Vlaamse Beweging door onverzoenbaarheid, door onverdraagzaamheid, door onderlinge twisten, door achterhoedegevechten allerhande.

VERANKERING

We hebben vorig jaar hier ook gezegd dat onze Waalse vrienden al lang naar Frankrijk lonken. Nu weten we dat Frankrijk de maîtresse is van Wallonië. Er is huwelijksbedrog in het spel. De maîtresse gaat lopen met onze centen.

De greep van het buitenland, maar vooral van Frankrijk, op de Belgische bedrijven wordt steeds sterker. Vlaanderen mag niet afhankelijk worden van het Franse grootkapitaal en het Franse staatsimperialisme.

Er is maar één afdoend middel tegen buitenlandse en vooral Franstalige overheersing en dat is aan de Vlaamse Gemeenschap méér bevoegdheden toekennen op fiscaal en sociaal gebied.

En vooraleer men bepaalde overheidsbedrijven wil privatiseren eisen we de splitsing ervan. Dit geldt in de eerste plaats voor de openbare kredietinstellingen die gespijsd worden door 60% Vlaamse spaarcenten.

En we waarschuwen:

Vlamingen zijn klanten, Vlamingen zijn spaarders, Vlamingen zijn kiezers.

Wie Vlaanderen niet respecteert:

daar kopen we niet bij, daar sparen we niet bij, daar stemmen we niet voor.

NOOIT-MEER-OORLOG

Pacifisme behoort onverbreekbaar tot het ideengoed van de Bedevaarten. Wie de vredesgedachte naar een tweede niveau verschuift, miskent het Ijzertestament.

60 jaar na het sterven van dienstweigeraar Berten Fermont wordt de legerdienst afgeschaft en wordt een gemeenschapsdienst gepland. We steunen het idee van een gemeenschapsdienst voor iedereen, waarbij jongeren ertoe gebracht worden verantwoordelijkheid op te nemen in sectoren waarvoor onvoldoende geld ter beschikking is.

Deze gemeenschapsdienst is geen zaak voor de Belgische defensie-minister, maar voor de Vlaamse Gemeenschap.

Aan de voet van het grootste vredesmonument ter wereld veroordelen we alle vormen van geweld.

Geweldgebruik als oplossing voor problemen is mensonwaardig. Er zijn andere oplossingen voor spanningen in de wereld. De internationale gemeenschap moet gebruik maken van alle beschikbare economische, politieke en morele sancties en pressiemiddelen. Telkens opnieuw, overal toegepast door en voor iedereen.

De Konferentie over Veiligheid en Samenwerking in Europa moet een Europese veiligheidsraad worden. Zij moet in eerste instantie een charter van de Rechten van de Volkeren opstellen; volkeren hebben recht op een eigen identiteit, eigen taal en cultuur. Maar dit recht kan niet worden verworven met middelen die indruisen tegen de rechten van de mens.

We leggen ook de band tussen vrede en ontwikkeling. Afrika heeft geen wapens nodig maar landbouwwerktuigen, geen militaire specialisten maar landbouwdeskundigen. Ontwikkelingssamenwerking moet zo georganiseerd worden dat we geen duizenden bijkomende vluchtelingen of asielzoekers moeten opvangen.

OORZAKEN VAN GEWELD

Er zijn vele oorzaken van geweld: zo o.m. schending van de mensenrechten en onderdrukking van de ene bevolkingsgroep door de andere. Het bevrijdingsnationalisme dat wij belijden heeft niets te maken met etnisch fanatisme of religieus of politiek fundamentalisme. Door wapenproductie en wapenhandel wordt geweld aangemoedigd. Waar er oorlog is bloeit de wapenhandel. Een strenge internationale controle op de wapenhandel is een weg om oorlogen tegen te gaan.

Het verminderen van de wapenproductie, maar vooral het sluiten van de wapenfabrieken zijn de enige manieren om de oorlogsdreiging te verminderen. Dat zal een weerslag hebben op de tewerkstelling, maar de positieve gevolgen hiervan zijn onschatbaar voor de mensheid: minder oorlog, minder verwoestingen, minder leed, minder vluchtelingen.

Wie van de pacifisten, wie van de roemruchte volkse verdedigers van het gebroken geweer neemt een parlementair initiatief om de wapenproductie te verbieden? Want er is een ijzeren wet: wie mag produceren, moet ook kunnen verkopen. Dus: geen productie meer maar omschakeling naar een vredeseconomie.

ANDERE VORMEN VAN GEWELD

Er zijn nog andere vormen van geweld, namelijk het "klein" geweld: uit de hand lopende manifestaties, de agressie van de mega-dancings, de verstikking van het verkeer, het lawaai als een van de ergste vervuilers van ons leefmilieu, geweld waarmee mensen dreigen omwille van een andere huidskleur of opinie, het geld dat elke moraal, ideaal of levensbeschouwing verkracht, het mediageweld, de commercialisering.

Tegen deze vormen van geweld kan ieder van ons iets doen. Zo helpen we concreet en daadwerkelijk aan de uitbouw van een nieuw en beter Vlaanderen.

POLITIEK IN HET AUTONOME VLAANDEREN

AMNESTIE

Koningen, oude en nieuwe, verlenen genade aan misdadigers van gemeenrecht, maar vergeten telkens opnieuw amnestie te geven aan slachtoffers van epuratie en repressie.

Onrecht van een halve eeuw mag geen onrecht blijven. Irma Laplasse werd onschuldig veroordeeld en vermoord door "de Honden in het Zegekoor". Waarop wacht de Belgische minister van Justitie om Irma Laplasse eindelijk een eerlijk proces te gunnen?

Volgend jaar zal het feest van de haat, de repressie en de epuratie en de weigering van de Belgische machtshebbers om amnestie toe te kennen, zijn 50ste verjaardag beleven. De Belgische staat krijgt nu een laatste kans om amnestie af te kondigen.

Ook de Vlaamse raad heeft een taak. Hij is bevoegd over de welzijnsdomeinen. De blijvende sociale gevolgen van de repressie staan nu al tien jaar in een rapport. Er moet een meerderheid in het Vlaamse parlement kunnen gevonden worden om de sociale en menselijke gevolgen van de repressie en epuratie op te lossen. Zo'n maatregelen hoeven geen nieuwe heksenjacht te ontketenen. Een volwassen volk gaat volwassen om met de eigen geschiedenis.

SPLITSSEN OM EEN EIGEN BELEID TE VOEREN

Als soeverein volk van de staat Vlaanderen pleiten we voor de splitsing van de sociale zekerheid niet alleen uit rechtvaardigheidsoverwegingen maar vooral omdat we zélf willen bepalen hoe we onze samenleving ordenen. We beseffen dat de middelen van de sociale zekerheid niet onbeperkt zijn, daarom willen we eigen klemtonen leggen.

We willen een eigen gezinsbeleid en een aangepast pensioenstelsel uitbouwen. We willen eigen tewerkstellingprogramma's opzetten en vooral werken aan de dringende plaag van de jongerenwerkloosheid. We willen eigen klemtonen leggen in de gezondheidszorg. We willen zelf uitmaken hoe we gehandicapten door het leven willen begeleiden, hoe we de zwakkeren in onze gemeenschap willen steunen.

Hier bewijzen we onze échte solidariteit. En we kunnen minister Willockx geruststellen: we willen in het nieuwe Vlaanderen geen sociale afbraak, maar evenmin een sociaal profitaat.

Automatische en ondoorzichtige solidariteit is schijnsolidariteit en dus onrechtvaardig. Wij willen écht solidair blijven met alle volkeren en groepen die het minder goed hebben dan wij.

VLAANDEREN IN DE TOEKOMST

We willen tot een eigen samenlevingscode komen, tot een eigen grondwet waarin ons geloof in de democratie wordt bevestigd, waarin onze hunker naar een waarden-georiënteerde maatschappij wordt uitgeschreven met onze eerbied voor mens, gezin en eigen cultuur, met recht op vorming en op arbeid, met een onderwijs dat niet nivelleert maar jonge mensen aanvuurt, met solidariteit met economisch of lichamelijk zwakken. Wij willen een charter tegen onderdrukking, tegen economische en financiële uitbuiting door eigen of vreemde belangengroepen, tegen de blinde terreur van de commerciële, vervlakkende beeldcultuur.

Wanneer het nieuwe Vlaamse parlement aantreedt, moet die nieuwe grondwet en dat charter de eerste opdracht zijn. Wij ijveren voor een nieuwe renaissance in Vlaanderen: Vlaanderen moet voortaan in alles duidelijk herkenbaar zijn.

En wanneer er morgen onderhandeld wordt over een nieuw sociaal pakt, dan moeten de Vlamingen niet als deelgenoten van een Belgische delegatie, maar wel als pure volbloed Vlamingen mee aan de onderhandelingstafel zitten. Vlaanderen, met de vensters open op de wereld, is de maat van ons denken.

VLAANDEREN EN DE POLITIEK

Vlaanderen stond vroeger, om begrijpelijke redenen, afkerig tegenover de politiek. Nu moet daar verandering in komen. België kan niet meer als alibi worden ingeroepen. Wij moeten onze Vlaamse politici steunen bij het uitbouwen van een zelfstandige Vlaamse samenleving. Positief, maar kritisch zullen we het autonome Vlaams parlement volgen.

De onverschilligheid tegenover de politiek, die vaak veroorzaakt wordt door de politici zelf, is een gevaar voor onze democratie. Vooral bij de jongeren moet meer interesse voor de belangen van de gemeenschap bijgebracht worden.

Als burgers moeten we voorkomen dat de Vlaamse politiek een copie wordt van de verzuilde Belgische belangenpolitiek, moeten we beletten dat onze politiek verzandt in Luikse, maar ook Limburgse of Gentse maffiapraktijken.

Vlaamse politici,

wees niet bang voor uw eigen schaduw. Laat u in geen geval afdreigen door de Walen en overjaarse unitaristen. Een eerste toets is Vlaams-Brabant. Een financiële zuivering gebeurt daar door het Europese en internationale kapitaal dat huizen en gronden opkoopt en waardoor de autochtone bevolking uitgedreven wordt. Het voorstel Suykerbuyk-Van Varenbergh over het woonrecht is geen etnische zuivering, maar een sociale maatregel die moet goedgekeurd worden door de Vlaamse Raad.

DE DODENGANG

De potsierlijke geschiedenis met de Dodengang doet ons aan het eisenpakket voor de volgende grondwetsherziening een nieuw element toevoegen: de eis om het nationale patrimonium op te splitsen in een Vlaams en Waals patrimonium. Belgicisten hebben jarenlang de Vlaamse gesneuvelden en slachtoffers van andere nationaliteiten miskend in de Dodengang. Het Bedevaartkomitee wil eerherstel brengen voor deze jarenlange miskening. Het wil de internationale vrede beklemtonen door de PAX-vlag te hijsen niet alleen op onze dierbare Paxpoort, maar ook aan de Dodengang. Een dorpspoliticus en een franstalige federale minister willen dit verhinderen. Maar we hebben het recht aan onze kant. De concessie is volgens de normale rechtsregels aan ons Komitee gegeven en dat moet zo blijven.

DANKWOORD

Ik wil hier ook een warm dankwoord uitspreken voor onze secretaris Koen Baert, die ons na 10 jaar dienst verlaat als bezoldigd medewerker. Hij blijft bij ons, zoals zovelen, als vrijwillige medewerker. Hartelijk dank Koen en ook Machteld voor de voorbije tien jaar.

Een tweede dankwoord richten we tot een minister van de Vlaamse regering. Minister Sauwens heeft ons patrimonium erkend als beschermd monument, én hij heeft deze week een bedrag van 31 miljoen vrij gemaakt waardoor de eerste fase van de grote restauratiewerken kan starten. Dank u wel mijnheer de minister.

Dit belet echter niet dat van ons allen nog een grote inspanning zal gevraagd worden. Het is onze plicht dit IJzermonument als symbool van Vlaanderens heropstanding én als vredesmonument te vrijwaren voor de toekomst.

SLOT

We hebben nog veel werk voor de boeg om van het nieuwe Vlaanderen een beter Vlaanderen te maken. Daarvoor hebben we de samengebalde krachten nodig van alle bewuste Vlamingen. We hebben samen de grootse opdracht om dit autonome Vlaanderen uit te bouwen tot een vrij, vredelievend, verdraagzaam, dus beter vaderland.

Belgische Privatiseringen/Vlaams Belang Een wankele verhouding

“Naar aanleiding van de recente botsingen tussen Franse en Belgische arbeiders in Noord-Frankrijk, heeft de Federatie van Vlaamse Verenigingen de Brusselse muren volgehangen met affiches waarin alle burgers worden opgeroepen om krachtig te protesteren tegen de handelswijze van de Franse arbeiders tegenover hun Belgische broeders. De affiche bevat ook een scherpe aanval tegen de Franse gezant in België”

International Herald Tribune

20 oktober 1892.

I. Inleiding

In maart 1992 kwam het thema van de Vlaamse verankering van ons economisch weefsel nadrukkelijk in de publieke opinie, nadat een nota van het kabinet Van den Brande hierover uitlekte. Momenteel werkt men op federaal vlak aan een reeks privatiseringen, die tegen de achtergrond van het verankeringsdebat een heel eigen Vlaamse dimensie krijgen. De ondertekenende verenigingen hebben op basis van onderstaande nota de daarop volgende verklaring goedgekeurd.

II. Privatiserings-nota

II.1. Privatisering en Verankering

In verband met de Belgische verankering heeft het VBO volgende bepaling (Vbo bulletin, 3/1993, blz. 13): “Met het veilig stellen van een Belgische verankering wordt er over het algemeen naar gestreefd een controlerende deelneming van Belgische aandeelhouders in de voornaamste vennootschappen te bewaren, om zo de besluitvorming in ons land te behouden.”

Uit een studie van de Koning Boudewijnstichting (“Onze welvaart - zelf beslissen, mee beslissen”, 1991) leren we :

- “Er bestaat een nauwe band tussen de autonomie van een samenleving en

de beheersing van de factoren die haar economische welvaart bepalen.”

- “De identiteit van een onderneming wordt deels bepaald door de nationaliteit van de dominerende aandeelhouder.”
- “Alle multinationale ondernemingen hebben een zekere graad van nationale verankering.”

Alle gezonde nationale economieën hebben enkele of zelfs vele ondernemingen die op hun terrein wereldleider zijn of door hun omvang een strategisch draagvlak vormen voor de nationale economie. Om die reden zijn een aantal Europese buurstaten actief in het verankeren van hun strategische bedrijven. Minister-president Van den Brande verwees in de Vlaamse Raad (17 december 1992) in dat verband naar een VBO-nota, die duidelijk maakt dat “onze burens verankeringsstrategieën ontwikkelen die niets te maken hebben met Europese integratie”. De Franse topondernemer en actieve “overnemer” Jean Peyrelade, voorzitter van de verzekeringsmaatschappij UAP, een sleutelmaatschappij in België, pleit in zijn boek *Pour un capitalisme intelligent* voor een ‘nationale’ verankering. In een interview met *Le Point* (13 februari 1993) zei hij o.m. : “Ik geloof dat alle regio’s, alle landen, zeer aandachtig moeten zijn om hun beslissingscentra zoveel mogelijk te beschermen”.

Vlaanderen dreigt, met België, steeds sterker af te glijden naar het peleton van de zwakkeren, naargelang het patrimonium uitverkocht wordt door een golf van overnames. In België is slechts 38% van de top-100 van industriële bedrijven in Belgische handen. In Nederland is dat 75%, in Frankrijk 78% (Mc Kinsey-rapport, aangehaald in Cepass-document over verankering van het bedrijfsleven, blz. 36).

Frankrijk was in de periode 1985-1990 de actiefste ‘overnemer’ op de Belgische markt (Weekberichten Kredietbank, 4 december 1992, blz. 2), gevolgd door Nederland en Groot-Brittannië (resp. 59, 57, 28 overnames). Indien men het Franse aandeel in de totale buitenlandse overnames bekijkt, dan springt dit land niet buitensporig op de voorgrond. Wil een land invloed verwerven in een ander land, dan moet het zich echter vooral richten op de politiek gevoelige sleutelsectoren, de zgn. geo-strategische sectoren. Het is onmogelijk zuiver te bepalen wat geo-strategische sectoren zijn, een begrip dat overigens op anders sectoren slaat naargelang van plaats, tijd en omstandigheden. Maar de sectoren die bij een nationalisatiepolitiek meestal als eerste aan bod komen horen daar zeker bij. Frankrijk schermt die in eigen land sterk af, o.m. via haar veto-wetgeving. (In het recente privatiseringsdebat in Frankrijk wijst de regering Balladur er uitdrukkelijk op dat aan de strategische Franse belangen niet mag geraakt worden.) Het gaat hier over sectoren als media, telecommunicatie, energie, transport, bouw- en vastgoed, wapenindustrie, grondstoffen,

studiebureaus, holdings, banken, verzekeringswezen, ...

Frankrijk is niet overdreven actieve in de sectoren waar de overheid slechts macro-economische invloed heeft. In de sectoren waar de overheid ook bedrijfs-economisch meespeelt blijkt de Franse aanwezigheid wel dominant groot. Op 30 maart 1990 verscheen in Le Nouvel Economiste een belangwekkend artikel met de veelzeggende titel: "La France à la conquête de la Belgique". Hierin wordt uitdrukkelijk gesteld dat er een bewuste strategie zit achter de Franse belangstelling voor België. Om de Duitse eenmaking te compenseren zou Frankrijk een grotere invloed zoeken in Luxemburg en België. In de doorgaans erg goed geïnformeerde The Economist Intelligence Report wordt ook geregeld gewezen op het bestaan van deze strategie. In de strategische sectoren zijn de Franse groepen via overheidsbedrijven of via overgenomen of ingekochte gemengde bedrijven overheersend aanwezig in België en Vlaanderen. Voormalig VEV-voorzitter Van Waeyenberge wees daar nog op in een interview met Le Figaro: "De Franse investeringen zijn te politiek geïnspireerd. De strategische sectoren moeten in onze handen blijven." De Vlaamse docent aan de business-school Insead in Fontainebleu Arnold De Meyer verklaard in Trends (11 maart 1993) dat hij op 'economische zaken' in Parijs een document heeft gezien waarbij het economisch inpalmen van België, na de gewichtstoename van Duitsland sedert de hereniging, als een politieke doelstelling wordt aangeduid.

Het is niet onmogelijk dat Frankrijk daardoor o.m. ook een sterke greep op de politieke partijen in ons land heeft, aangezien het vooral bedrijven uit de geostrategische sectoren zijn die de partijen gul medefinancieren (zie bv. Het geld van de CVP, EPO). In een nota van het kabinet Van den Brande lezen we dat "in alle sectoren waarin de Belgische overheid een strategische beslissingsmacht heeft, de meeste bedrijven reeds onder Franse controle zijn".

Om een aantal redenen is België een gemakkelijke prooi voor Frankrijk.

- Er bestaat in België een Franstalige minderheid, die in Frankrijk een bondgenoot ziet, politiek een veto-recht heeft en in het bedrijfsleven een buitenmaats sterke positie inneemt (zie de these van Filip Vandenbroeke, Netwerkanalyse van de Belgische economische elite, Leuven, september 1992). Het bezoek van de Waalse minister president Spitaels, begin januari van dit jaar, aan Frankrijk waar hij ontvangen werd door de absolute politieke top, is in dat verband veelbetekenend (het is geen regel dat een 'regionale'

beleidsverantwoordelijke van een ander land in Frankrijk wordt ontvangen door de president en toppolitici van meerderheid én oppositie).

- In Vlaanderen heerst daarenboven, om begrijpelijke redenen, een antistaatse grondhouding. Dit maakt de Vlaamse publieke opinie erg open voor de idee van privatiseringen.
- Er bestaan weinig Vlaamse kapitaalsconcentratie en amper grote Vlaamse bedrijven, die aan een privatiseringsronde actief kunnen deelnemen.

De pogingen tot Belgische verankering moeten niet noodzakelijk positief beoordeeld worden vanuit Vlaams oogpunt. Minister-president Van den Brande legde daar in de Vlaamse Raad op 17 december 1992 terecht de klemtoon op. Zo valt het op dat de cel die de privatiseringen gaat begeleiden bestaat uit vier 'wijze mannen', waarvan slechts één Vlaming (prof. Wim Moesen, KU Leuven). Commissie-voorzitter Maldague werd vervangen door Masset, vroeger werkzaam op het kabinet Maystadt en als afgevaardigde-beheerder van Mosane-Copeba komend uit de Frère-stal. In de federale regering zijn de eerste drie beleidsverantwoordelijken voor deze aangelegenheid allemaal frankofonen. Maystadt, financiën, leidt de privatiseringscel; Wathélet, justitie, moet de nodige wettelijke maatregelen laten uitvoeren en Coëme, openbare bedrijven, heeft o.m. Belgacom, Sabena en de luchthaven van Zaventem onder zijn bevoegdheid. Een eventuele Belgische verankering dreigt de invloed van de frankofonie, financieel en dus politiek, nog te doen groeien, en is voor Vlaanderen geen zinvolle beleidsrichting. Op dit ogenblik is de frankofone invloed al erg groot. In beurswaarde bezitten franco-Belgische groepen 91% van onze tien grootste holdings (de exacte cijfers zijn volgens gegevens van de beurscommissie 510 mld, voor acht franco-belgische groepen en 49 mld voor de twee vlaamse). De tien grootste industriële en commerciële bedrijven in frankofoon bezit hebben een omzetcijfer dat 8,6 maal groter is dan de tien grootste bedrijven in Vlaams bezit (Gazet van Antwerpen, 31 maart 1992).

Het privatiseringsdebat is in ons land zeker niet communautair neutraal, zoals ook minister-president Van den Brande reeds heeft opgemerkt. De toenemende Franse aanwezigheid in onze economie blijft niet zonder gevolgen. We noemen bv. :

- De nieuwe privatiseringen dreigen de invloed van Frankrijk in de strategische sectoren nog te versterken, aangezien Vlaanderen niet over voldoende (verzameld) kapitaal beschikt om deel te nemen aan de privatisering. Net

zoals de 'privatisering' van SABENA leidde tot een Franse her-nationalisering van onze gewezen luchtvaartmaatschappij, kan hetzelfde zich weer voordoen in andere sectoren.

- De voor privatisering in aanmerking komende bedrijven behoren allemaal zonder uitzondering tot de zgn. geo-strategische sectoren : ASLK/NMKN, TGV, Distrigas, BATC, Lotto, Belgacom, Nationale Investeringsmaatschappij, Gemeentekrediet, OMOB, ... Het is nuttig op te merken dat de Vlamingen in bijna al deze gevallen voor 70% van het cliënteel zorgen.
- Vlaanderen dreigt tweemaal betaler te worden. Het draagt de volledige last van het terugdringen van de rentesnieuwbal (Denkoefeningen over de regionalisering van de Belgische overheidsschuld, blz. 16, prof. P. De Grauwe, Leuven, 1991), aangezien het in tegenstelling tot Wallonië een primair saldo realiseert (10 jaar financiële stromen tussen de geweten in België, prof. P. Van Rompuy, Leuven, 1988). De privatisering van het gemeenschappelijk partrimonium dient om de Waalse schulden te betalen. anderzijds wordt onze economische ruggegraat sterk uitgehold, aangezien wij uitsluitend gaan steunen op enkele buitenlandse filialen en een brede waaier van eigen KMO's. Deze laatste hebben weinig tijd en mogelijkheden om op het hoogste politieke vlak aan lobbying te doen. Uit onderzoek blijken bedrijfsleiders uit de sector van de zgn. beschermde sectoren vier eer meer tijd te besteden aan politieke beïnvloeding dan gemiddeld. In deze sector is de verhouding frankofone bedrijven vs. Vlaamse 10:1. In de KMO-sector besteden de bedrijfsleiders acht keer minder tijd aan politieke beïnvloeding (half zoveel als het gemiddelde). Daar is de verhouding frankofonen bedrijven versus Vlaamse 1:10. Vlaanderen staat dus vooral sterk in sectoren van waaruit maar weinig aan politieke beïnvloeding wordt gedaan.
- Daardoor is in ons land het zware lobby-werk bijna uitsluitend in franco-Belgische handen. Soms wordt de gedachte geopperd dat daardoor ten dele de grotere soepelheid van Vlaamse politici in communautaire onderhandelingen kan verklaard worden. Het feit dat Vlaanderen instaat voor een zeer groot deel van het Belgisch nationaal inkomen en de Belgische uitvoer, mag niet verdoezelen dat de frankofonie vrijwel de volledige economische beslissingsmacht monopoliseert. De intern-Belgische machtsverhoudingen worden erdoor beïnvloed. In een recente licentiethesis werd er op gewezen dat Vlaanderen, dat instaat voor 70% van de belastingen, spaargelden, productie, ..., amper 10% van de economische topposities inneemt (zie Filip Vandenbroeke, o.c.).
- Vanuit Franco-Belgische groepen gesteunde initiatieven als de Couden-

berg-groep (Franse schrijfwijzen, zoals die door de groep rechtlijnig wordt gebruikt!) wordt de 'nieuwe belgitude' gestimuleerd. Deze komt tot uiting in initiatieven als 'Dit is Belgisch' en de herunitarisering van reeds lang geleden gefederaliseerde domeinen als welzijn, cultuur, sport, die meestal kunnen rekenen op stevige sponsor-steun vanuit het bedrijfsleven. Denken we daarbij aan de sterk gesteunde koningsfeesten, Belgische voetbalploeg, Belgisch Olympisch Komitee en het Belgisch Paviljoen in Sevilla. De opvallende deelname van vooraanstaanden uit de bedrijfswereld, met zelfs een oproep in die zin van de VBO-voorzitter, aan de Belgicistische betoging van 25 april wijst in dezelfde richting.

- Belangrijke Belgische denktanks, zoals Coudenberg, maar ook Koning Boudewijnstichting en Instituut van de Onderneming zijn overwegend gefinancierd en bestuurd door frankofone holdings.
- De Franse voogdij over onze gemeenten groeit eveneens. Elektriciteit, gas en kabel worden al in grote meerderheid bij Franse groepen betrokken. Straks dreigen daar water, grond, afval, televisie, ambtenarenverzekeringen, kredietverlening en informatica aan toegevoegd te worden.
- Het Bonduelle-syndroom, genoemd naar het gelijknamige bedrijf (Marie Thumas) dat de deuren van het Vlaamse filiaal sloot vanaf het ogenblik waarop de produktievoorwaarden in Vlaanderen en Frankrijk dezelfde waren, dreigt zich nog veel voor te doen. (Midden 1986 deed hetzelfde zich ook als voor in de Michelin-fabriek in Zuun en er zijn nog andere voorbeelden, zoals dat van de KMO Pascha in Halle, die werd opgeslorpt.). Hier wordt een belangrijke sociale dimensie aan die dossier toegevoegd. Vanuit haar sociale tradities wil de Vlaamse Beweging aan dit aspect zeker niet lichtvoetig voorbijgaan. De christelijke vakbond heeft dan ook via Theo Rombouts als uitdrukkelijk op deze problematiek gewezen (De Standaard, 25 mei 1991, Vlaanderen geen baas in eigen economische huis). De ACW-voorzitter haalde op zijn Rerum-Novarumtoespraak van 20 mei 1993 scherp uit naar de Vlaamse werkgevers, waarbij hij hen verweet "niets te doen voor de uitbouw van een eigen Vlaams industrieel en dienstenbeleid en gen enkele verbintenis op zich te nemen". Volgens Rombouts wordt het hoog tijd dat de vlaamse ondernemers "zich opnieuw inzetten voor het bevorderen van een aanstekelijk en optimistisch Vlaams ondernemerschap waar heel Vlaanderen beter van wordt" (De Standaard, verslag, 21 mei 1993, blz. 2).
- De studie van de Koning Boudewijnstichting beklemtoont uitdrukkelijk het belang van de Belgische verankering. Vlaams raadslid Hugo Schiltz wees in de Vlaamse Raad (9 juni 1993) in dat verband op een vreemd psychologisch verschijnsel : "Zodra dit debat naar het Vlaams niveau wordt ver-

plaatst, vindt men onmiddellijk een aantal mensen in Vlaanderen die menen dat ze het belachelijk moeten maken en relativëren. Het volstaat dat er een koninklijk kroontje op staat om ernstig te zijn. Zodra het debat echter de Vlaamse kleuren krijgt, is het niet meer ernstig.”

Van hun kant vestigen de ondernemers er dikwijls terecht, de aandacht op dat de algemeen budgettaire situatie van België, waardoor enorme middelen worden opgezogen door overheidsleningen, weinig stimulerend werkt voor het bijeenbrengen van risicodragend kapitaal (zie o.m. “Belgische verankering-Vbo neemt standpunt in”, Vbo bulletin, 3/1993, blz. 15). Een creatief verankeringsbeleid hoeft niet noodzakelijk in te gaan tegen een verstandige privatisering en mag zeker geen alibi zijn om de overheidsrol onnodig uit te breiden tot op het terrein van het ondernemerschap.

De Vlaamse regering legt, terecht, een sterk klemtoon op de Vlaamse verankering. De aanstaande ‘privatiserings’-ronde mag niet uitdraaien op een economisch-strategische nederlaag voor Vlaanderen. Zoals minister-president Van den Brande terecht beklemtoonde is “de Vlaamse economie geen eiland, maar evenmin een supermarkt waar alles te koop is” (Vlaamse Raad, 17 december 1992). Hij eiste in Utrecht, bij de start van de promotie-campagne van Vlaanderen in het buitenland, dat Vlaanderen zijn ‘zeg’ krijgt bij de privatisering van Belgacom (Financieel Economische Tijd, 21 april 1993). Het op stapel staande privatiserings-programma moet dan ook nauwlettend in het oog gehouden worden vanuit Vlaams oogpunt, vooraleer goedgekeurd te worden.

We mogen ook niet uit het oog verliezen dat de Vlaamse overheid, bij de huidige stand van zaken in de staatsvorming, weinig concrete beleidsmiddelen in haar bevoegdhedenpakket heeft om een verankeringsbeleid te voeren. CEPESS-directeur Paul Maertens verklaarde dat enkel de Belgische regering maatregelen kan nemen voor de Vlaamse verankering (Trends, 4 maart 1993, blz. 3). Hier dringt zich dus duidelijk een nieuwe stap op in de uitbreiding van de Vlaamse bevoegdheden, o.m. ook op fiscaal vlak en in de overname- en fusiewetgeving.

II.2. Zaventem

Dit hele debat krijgt vanzelfsprekend een bijkomende dimensie in onze nationale luchthaven te Zaventem, omdat dit erg gegeerde gebied in het nu als sterk onder druk staande Vlaams-Brabant en vanzelfsprekend een grote symbolische en strategische waarde bezit.

De druk van Brussel op onze ‘nationale luchthaven neemt nog verder toe. De naamgeving van nieuwe bedrijven als B(russels)ATC en Bru-cargo versterkt deze tendens. De tewerkstelling in de regio Zaventem steeg de voorbije jaren vooral door een herlocatie vanuit Brussel (studie Mens en Ruimte, 1986). Deze bedrijven brengen vanzelfsprekend hun personeel mee, waarvan velen Fransstaligen. Het Nederlands als bedrijfstaal wordt dan ook sterk teruggedrongen en er zijn duidelijke aanwijzingen dat het taaldekreet op het bedrijfsleven in vele bedrijven in deze regio met voeten wordt getreden. Dat dit alles de verfransing van de Vlaamse rand versterkt behoeft geen betoog.

De Brusselse vastgoedsector, die in belangrijke mate van Belgisch-frankofone groepen overging in Franse handen, ziet veel brood in de uitgroei van Brussel naar de rand. Essentieel in de Franse strategie is Zaventem in de Franse ‘portefeuille’ op te nemen. Een belangrijk stap werd gezet door de ‘privatiserings’ van Sabena door de Franse staat, via Air France.

Via de op stapel staande (gedeeltelijke) privatisering van BATC, de Brussels Airport Terminal Company die de luchthaven uitbaat, kan een tweede belangrijke stap gezet worden. Hier hebben de groepen Frère-Paribas en Suez-Generale de touwtjes in handen. Zopas nog, januari 1993, werd de Waal Pierre Klees door de raad van bestuur benoemd tot crisismanager van BATC. In de pers wordt laconiek gemeld dat Klees tweetalig is, ... tweetalig Frans-Engels.

Naast de Regie der Luchtwegen (RdL) nemen een aantal privé-partners deel aan het BATC-kapitaal. De privé-partners in BATC van de RdL zijn : ASLK, NIM, Generale, GBL-Frère, Almanij. Deze eerste twee staan op het privatiseringslijstje en in de praktijk maakt het duo Generale-GBL (o.m. verenigd in Tractebel) er de dienst uit, want

- het zijn de enige actieve bestuurders;
- de bouwcoördinatie is in handen van de dochter Tractebel en Bernheim-Outremer (GBL);

- actieven als taxfree-shopping, parkings, shoppingcentra, ... worden in concessie gegeven aan Frère-dochters;
- de bouwwerken worden toegewezen aan verwante groepen (met de nodige meerkosten tot gevolg).

Een derde weg bestaat dan ook in het filialiseren van de interessantste activiteiten van de BATC.

De verfransing van een (belangrijk) deel van de met de luchthaven verbonden activiteiten wordt overigens voorbereid. Door de techniek van onderhandse toewijzingen van lucratieve contracten aan verwante groepen van de Generale en GBL lopen de werkingskosten meerdere miljarden hoger op dan gebudgetteerd. De aandelen van BATC verliezen daardoor aan waarde. De belangstelling voor BATC neemt dan ook af, zodat de 'buit' gemakkelijker kan binnengehaald worden. Het mag niet verwacht worden dat de kersverse 'crisis'-manager Klees, die zijn hele loopbaan uitbouwde in de wereld van het franco-Belgische bedrijfsleven, deze ontwikkeling ombuigt.

III. Verklaring van de ondertekenende verenigingen.

De ondertekenende verenigingen willen de indruk wegwerken als zou de op de agenda van de federale regering staande privatiseringsoperatie voor Vlaanderen in elk geval neutraal zijn. Ze willen de Vlaamse beleidsvoerders wijzen op de gevaren die met deze operatie samenhangen, hen aanzetten tot omzichtigheid in dit dossier en zich niet te laten leiden door ideologische vooroordelen. Ze willen tevens het beginsel van de prille aanzetten van de Vlaamse regering om een Vlaams verankeringsbeleid te voeren steunen.

De ondertekenende verenigingen nemen geen principiële standpunt in over privatiseren. Ze willen alleen de op stapel staande privatiseringen bekijken tegen de achtergrond van het algemeen Vlaams belang. Men kan niet voorbij aan de vaststelling dat bedrijven die behoren tot het gemeenschappelijk Vlaams-Waals patrimonium den dus voor 62% eigendom zijn van Vlaanderen verkocht worden om het begrotingstekort te verminderen, terwijl Vlaanderen slechts marginaal oorzaak is van deze schuld. Wanneer de privatisering dan nog tot gevolg heeft dat de buitenlandse invloed in het algemeen, en de Franse in het bijzonder, op de Vlaamse economie verder vergroot, dan is er zeker

reden tot bezorgdheid. Dit geldt des te meer omdat Vlaanderen geen onafhankelijke staat is en dus minder instrumenten ter beschikking heeft om hier ordenend in te grijpen.

De ondertekenende verenigingen willen in dit debat volgende punten graag beklemtonen.

De uitvoering van het lopende privatiserings-programma moet ten minste aan volgende voorwaarden gekoppeld worden:

- De operatie moet volgen op de noodzakelijk opsplitsing van bepaalde bedrijven die men wil privatiseren; zoals bv. de Openbare Kredietinstellingen, zodat ze in Vlaanderen ook door Vlaamse beleidsinstanties worden geleid;
- Ze mag niet leiden tot een versterking van de Franse invloed;
- Er moet eerst een echt Vlaams verankerings-alternatief worden uitgebouwd, o.m. via het verzamelen van Vlaams kapitaal in een Vlaamse constructie;
- Er moeten wettelijke initiatieven genomen worden om de Vlaamse verankering te begeleiden;
- De federale regering moet haar fiscaal beleid bepalen na overleg met de deelstaten;

Voor Vlaams-Brabant is het noodzakelijk, tegen de achtergrond van het privatiserings- en verankeringsdebat, dat onder meer :

- De Vlaamse regering middelen ter beschikking stelt om het taalgebruik in het bedrijfsleven in de regio Zaventem daadwerkelijk te toetsen aan de bepalingen van het zgn. septemberdecreet op het taalgebruik in het bedrijfsleven;
- De verdere privatisering van de luchthavenactiviteiten wordt stopgezet tot er een Vlaams alternatief is uitgebouwd;
- De Regie der Luchtwegen wordt toegewezen aan de deelstaten;
- De politieke beslissing om een monopolie te verlenen aan een Franstalige groep in de BATC wordt herzien.

Toch moet duidelijk gesteld worden dat de Vlaamse raad momenteel onvoldoende bevoegdheden heeft om een ernstig verankeringsbeleid te voeren,

aangezien ze o.m. op fiscaal vlak onbevoegd blijft. In de komende ronde van de staatshervorming (die zo snel mogelijk moet aangevat worden) moet de Vlaamse raad dan ook alle bevoegdheden krijgen die nodig zijn om een ernstig en kansrijk verankeringsbeleid te voeren.

IV. Besluit

Het is duidelijk dat het privatiseringsprogramma voor Vlaanderen zware gevolgen kan hebben. De Vlaamse Raad moet dringend een degelijk onderzoek wijden aan de gevolgen ervan. De Vlaamse verantwoordelijken in de federale en Vlaamse overheden moeten er eerste voor zorgen dat de nodige maatregelen worden getroffen opdat het programma niet uitdraait op een zware Vlaamse economisch-strategische achteruitgang, vooraleer het licht op groen te zetten voor eventuele privatiseringen. Deze maatregelen zijn hoogdringend, opdat Vlaanderen niet alle greep zou verliezen op de eigen economie. Anderzijds mag een eventuele verankeringsstrategie zeker geen vermindering van de doeltreffendheid van onze economie tot gevolg hebben. Onze open economie blijft uiteraard hangen in een sterk internationaal net. De ondertekenende verenigingen willen het publieke debat hierrond op gang brengen en mee stofferen en doen een oproep aan Vlaamse universitaire kringen om zich met de hen kenmerkende wetenschappelijke ernst, maar tevens met het besef van hun verantwoordelijkheid voor hun Vlaamse gemeenschap, op dit thema grondig te onderzoeken.

JAARPROGRAMMA VAN DE V.V.A.-AFDELINGEN.

Wij publiceren hieronder een overzicht van de programma's die de verschillende afdelingen ons toestuurden. Voor meer informatie kan u contact opnemen met het centraal secretariaat.

AFDELING ANTWERPEN

Aids-problematiek
R.Colebunders
09/11/93

Europalia-tentoonstelling
DE AREND EN DE ZON
20/11/93

Sekten in Vlaanderen
Christel Goetstouwers
30/11/93

Sinterklaasfeest
07/12/93

Muziek van de 20ste eeuw:
gegroeid uit traditie of
radicale vernieuwing?
Arne Van Dongen
14/12/93

AFDELING CAMPINIA

Vrijmetselarij
S. Peeters
16/11/93

Kerstreunie - Optreden Pools koor
21/12/93

Hugo De Ridder
18/01/94

Ikonen
N. Crols
15/02/94

Vruchtbaarheidsbehandeling
Prof. Dr. De Vroey
15/03/94

Bezoek aan "De Besloten Hofjes" -
"Brouwerij Den Anker"
22/04/94

Beeldtentoonstelling "Bronze"
N. Lannoye
06/94

AFDELING TAXANDRIA

Het land van Gos
D.Tieleman
09/11/93

Het Prentenkabinet van de UFSIA
J.Claes
25/11/93

Techniek morgen:vriend of vijand
P.De Meester
13/01/94

AFDELING BRUSSEL

Bosbeheer en bosbouw

Van den Hurck

26/11/93

Vriendenmaal met toespraak

21/01/94

AFDELING LIMBURG

Actuele problemen

L. Van den Brande

09/11/93

Ballet: "De Schone Slaapster"

Nationaal Ballet van Litouwen

30/11/93

Kerstmarkt

Wallraf-Richart-museum

03/12/93

Kerstviering met aperitiefconcert

19/12/93

Nieuwjaarsontmoeting

09/01/94

AFDELING

OOST-VLAANDEREN

Het Patershol binnenste buiten

R. Van Bockstaele

30/11/93

De Mexicaanse Muralisten

(Europalia '93)

11/12/93

Nieuwjaarsreceptie

21/01/94

Landschappen in de ruimte

L. Daels

22/02/94

Reumatische aandoeningen

E. Veys

15/03/94

Dropping

23/04/94

Daguitstap in het teken van Mercator

05/94

Daguitstap naar het land

van de Galliërs

24/09/94

AFDELING BRUGGE

Dagboek uit Somalië

H. Haghebaert

04/11/93

Spierversterkende middelen

in sport en voeding

M. Debackere

19/11/93

Wijnproefavond

02/12/93

Het project Vlaanderen 2002

L. Van den Brande

16/12/93

Driekoningenfeest

07/01/94

Wijn en bier in Brugge

A. Vandewalle

03/02/94

Wat brengen ons de negentiger jaren?

J. Kruithof

18/02/94

Prostaatanker

H. Denys

03/03/94

Japan, een historische benadering
van een economisch wonder.

M. Magits

18/03/94

Zomer- en winteruur

A. Surmont

07/04/94

Panelgesprek:

Op weg naar een verkeersinfarct?

22/04/94

Lentewandeling

01/05/94

Driedaagse reis: York

12-13-14/05/94

Gezinsuitstap

28/08/94

AFDELING IEPER

Een filosofische kijk op ecologie

en andere actuele thema's

E. Vermeersch

26/11/93

Nieuwjaarsviering

22/01/94

Bedrijfsbezoek: YSCO

18/02/94

Het gezin, een bewuste keuze

R. Ghesquière

25/03/94

Geleid bezoek Permeke-museum

12/04/94

AFDELING KORTRIJK

Levenswijze en situatie van
de Indianen in het huidige Mexico

K. Vanden Berghe

09/11/93

Sinterklaas-etentje met gastspreker

04/12/93

De hormonenmaffia in ons land

J. Vandemeulebroucke

11/01/94

Amerika vandaag: kracht en zwakheid

L. Dupré

02/94

De ecologische crisis en het einde van
de geschiedenis

U. Melle

03/94

Daguitstap naar la Thiérache
05/94

AFDELING OOSTENDE

PROGRAMMA JONGEREN

Inleiding tot de grafische kunst

E.Hoorne
11/93

Operabezoek
12/93

Politiek in Vlaanderen
H.Schiltz, K.Cambien, B.Maddens
7,14,21,28/01/94

Aperitiefconcert
A.Mennes
13/02/94

Creatieve sportnamiddag
03/94

Ecologische boottocht
04/94

In het spoor van de hagelchutters
05/94

Fietszoektocht rondom Poperinge
06/94

Bezoek aan sterrewacht
07/94

Een oenoloog bereidt ons voor op het
champagneweekend
08/94

Bezoek aan de druivengroene en histo-
rierijke Champagnestreek
09/94

Vrouwenhandel

PAYOKE

12/11/93

Vlaanderen-project 2002
(samen met Brugge)

L. Van den Brande
16/12/93

Nieuwjaarsreceptie
15/01/94

Pianorecital

Y. Corsellis
04/02/94

Brussel gezien door buitenlandse ogen
19/03/94

Geleid bezoek ferryboot PRINS FILIP

W. Vereyken
22/04/94

Jaarlijkse uitstap
28/05/94